

Avdelningen för befolkning och välfärd
Enheten för social välfärdsstatistik

Levnadsförhållanden bland personer med funktionsnedsättning

Statistiska centralbyrån (SCB) har fått i uppdrag av regeringen att redovisa uppgifter i befintlig statistik om levnadsförhållanden bland personer med funktionsnedsättning. I enlighet med uppdragsbeskrivningen har redovisningen av uppdraget föregåtts av en dialog om innehållet med Myndigheten för delaktighet.

Samtliga tabeller i avrapporteringen hösten 2020 avser år 2018–2019. Vissa tabeller omfattar även år 2014–2015 eller år 2016–2017 och avser indikatorer som tidigare inte ingått i avrapporteringen av detta uppdrag.

Definition av funktionsnedsättning

I Sverige finns i dag inga fastställda kriterier för vem som ingår i gruppen personer med funktionsnedsättning. Olika funktionsnedsättningar påverkar människor i olika situationer, och det är svårt att fastställa en exakt definition som fungerar i alla sammanhang.

Myndigheten för delaktighet har, utifrån de uppgifter som finns i Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC), valt vilka frågor som ska användas för att definiera funktionsnedsättning inom ramen för detta uppdrag.

I tabellerna definieras redovisningsgrupperna avseende funktionsnedsättning på följande sätt:

Personer med funktionsnedsättning

De funktionsnedsättningar som ryms inom denna grupp omfattar följande:

- * synsvårigheter
- * hörselnedsättning
- * nedsatt rörelseförmåga
- * svåra besvär av astma och/eller allergi
- * svåra besvär av ångslan, oro eller ångest
- * i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga
- * stora problem pga. dyslexi och/eller dyskalkyli
- * neuropsykiatrisk diagnos

Gruppen som här kallas "Personer med funktionsnedsättning" omfattar personer som, enligt nedanstående definitioner, har åtminstone en av ovan nämnda funktionsnedsättningar.

Personer med minst 2 funktionsnedsättningar Personer som har minst två av nedan funktionsnedsättningar. Notera att det t.ex. kan innebära att en person både har synsvårigheter och nedsatt hörsel. Det kan också innebära att en person t.ex. bedöms ha nedsatt rörelseförmåga eller svåra besvär av astma/allergi eller har en neuropsykiatrisk diagnos och dessutom bedöms ha en i hög grad nedsatt nedsatt aktivitetsförmåga – och att den nedsatta aktivitetsförmågan kan bero på den nedsatta rörelseförmågan, de svåra besvären av astma/allergi eller den neuropsykiatriska diagnosen. En person som här bedöms ha minst två funktionsnedsättningar kan med andra ord ha en funktionsnedsättning och att den resulterar i att de dessutom har en i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga.

Synsvårigheter

Omfattar de urvalspersoner som svarat ja på följande fråga:

Har du synsvårigheter, till exempel svårt att se vanlig text i en dagstidning

[OM ANVÄNDER GLASÖGON/KONTAKTLINSER: även om du använder glasögon eller lins?]

Det finns ingen fråga i ULF/SILC om urvalspersonen är blind, men om det framkommer som svar på frågorna om syn finns ett svarsalternativ för det. Om detta svarsalternativ angetts för någon av frågorna bedöms urvalspersonen ha synsvårigheter.

Nedsatt hörsel

Omfattar de urvalspersoner som svarat ja på en av nedan två frågor:

Använder du hörapparat?

Har du nedsatt hörsel, till exempel svårt att höra vad som sägs i samtal mellan flera personer?

Det finns ingen fråga i ULF/SILC om urvalspersonen är döv, men om det framkommer som svar på frågorna om hörsel finns ett svarsalternativ för det. Om detta svarsalternativ angetts för någon av frågorna bedöms urvalspersonen ha nedsatt hörsel.

**Nedsatt
rörelseförmåga**

Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan:
Har du svårt att gå i trappor?

OCH som har svarat stora svårigheter på frågan
*Tycker du att du har stora eller vissa svårigheter att gå
i trappor?*

OCH/ELLER har svarat nej på frågan
*Kan du ta en kortare promenad på cirka 5 minuter i
någorlunda rask takt?*

Det finns ingen fråga i ULF/SILC om urvalspersonen
specifikt är rullstolsburen, men om det framkommer
som svar på frågorna om svårighet att gå i trappor
eller ta promenad finns ett svarsalternativ för det. Om
detta svarsalternativ angetts för någon av frågorna
bedöms urvalspersonen ha nedsatt rörelseförmåga.

**I hög grad nedsatt
rörelseförmåga**

Samma definition som ovan anges för nedsatt
rörelseförmåga, med följande tillägg:

Har svarat ja på minst en av följande två frågor:
*Använder du käpp, kryckor, rullator, rullstol eller liknande
för att förflytta dig?*
Behöver du hjälp av en annan person för att förflytta dig?

**Svåra besvär av
astma/allergi**

Omfattar urvalspersoner som svarat ja på minst en av
följande två frågor:

Har du någon allergi?
Har du astma?

OCH har svarat svåra besvär på minst en av följande
två frågor:

Tycker du att du har svåra eller lätta allergiska besvär?
Tycker du att du har svåra eller lätta besvär med astma?

**Svåra besvär av,
ängslan oro eller
ångest**

Omfattar urvalspersoner som svarat ja på frågan
Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?

och dessutom svarat svåra besvär på följdfrågan
*Tycker du att du har svåra eller lätta besvär av ängslan,
oro eller ångest?*

***I hög grad nedsatt
aktivitetsförmåga***

Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan
*Har du svårt att delta i aktiviteter eller klara av sysslor
som de flesta andra klarar av?*

OCH

har svarat att det beror på hälsan på följdfrågan
Beror det på hälsa eller något annat?

OCH

har svarat ja på följdfrågan
Har dessa svårigheter pågått under minst sex månader?

OCH

har svarat mycket svårt på frågan
*Skulle du säga att du har mycket svårt eller ganska svårt
att delta i den/de aktiviteter som du har svårt att klara av?*

***Stora problem pga.
dyslexi och/eller
dyskalkyli***

Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan
Har du dyslexi eller dyskalkyli?

OCH som svarat att de har stora problem på följdfrågan:
*Tycker du att du har stora eller vissa problem att läsa, skriva
eller räkna?*

***Neuropsykiatrisk
diagnos***

Omfattar urvalspersoner som ...

år 2016–2019 har svarat ja på frågan
*Har du någon neuropsykiatrisk diagnos, som till
exempel ADHD, ADD eller Aspergers syndrom?*

OCH som angett en neuropsykiatrisk diagnos på
följdfrågan

Vilken diagnos har du?

år 2014–2015 har svarat ja på frågan
*Har du ADHD, Aspergers syndrom eller någon annan
neuropsykiatrisk diagnos?*

OCH som angett en neuropsykiatrisk diagnos på
följdfrågan

Vilken diagnos har du?

Tabelldokumentets upplägg

Excel-dokumentet med tabeller innehåller utöver skattad andel och felmarginal dessutom definitioner. Under respektive tabell finns definition för den indikator tabellen avser. I ett separat blad finns definitioner för de respektive redovisningsgrupperna.

Tolkning av felmarginaler

Vid tolkning av resultaten ska felmarginalerna beaktas. På SCB:s webbsida finns en [vägledning](#) i hur man använder felmarginaler.

Felmarginal för skattad andel motsvarande 0,0 samt 100,0

I några av tabellerna är den skattade andelen 0,0 procent eller 100,0 procent för några av redovisningsgrupperna. I dessa fall är felmarginalen lika med $\pm 0,0$. Denna felmarginal bör tolkas med försiktighet. Det är troligt att andelen i befolkningen, om vi skulle fråga och få svar från samtliga inom de aktuella redovisningsgrupperna, inte är exakt 0,0 procent eller 100,0 procent trots att felmarginalen för dessa skattade andelar är $\pm 0,0$.

Vid hänvisning till statistiken

När man hänvisar eller refererar till statistiken ska källan framgå, till exempel genom att ange källa på följande sätt:

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) år 2018–2019